

ŚWIAT SIĘ ZMIENIA, RELIGIA TEŻ –
DO STAROŻYTNEGO RZYMU WKRACZA
CHRZEŚCJAŃSTWO, A W ODRODZENIU
MARCIN LUTER I 95 TEŻ.

JULIA
MIŚKOWICZ

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania historii dla szkoły podstawowej

opracowany w ramach projektu

**„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących
w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego
w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”**

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty.

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Marta Milewska
Recenzja merytoryczna – mgr Beata Falkowska
Agnieszka Ratajczak-Mucharska
dr Anna Araucz
dr Beata Rola

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Tytuł zajęć/lekcji

Świat się zmienia, religia też – do starożytnego Rzymu wkracza chrześcijaństwo, a w odrodzeniu Marcin Luter i 95 też

Cele ogólne

- zapoznanie uczniów ze zmianami w dotychczasowej religii.

Cele operacyjne

Uczeń klasy V:

- wyjaśnia różnicę pomiędzy politeizmem a monoteizmem;
- umiejscawia w czasie i przestrzeni narodziny oraz rozprzestrzenianie się chrześcijaństwa, wymienia przyczyny upadku cesarstwa zachodniorzymskiego w 476 r.;
- zna terminy: Mesjasz, apostołowie, Ewangelia, Biblia – Stary i Nowy Testament, biskup Rzymu – papież, Hunowie, wielka wędrówka ludów;
- **Z uwzględnieniem treści regionalnych: Co wspólne ma kapliczka w Trybszu z upadkiem Rzymu?**

Uczeń klasy VI:

- wymienia przyczyny i następstwa reformacji;
- opowiada o działalności Marcina Lutra i Jana Kalwina;
- przedstawia okoliczności powstania Kościoła anglikańskiego;
- zna terminy: reformacja, protestantyzm, ewangelicy, predestynacja, zbór, pastor, kontrreformacja, jezuita, indeks ksiąg zakazanych, kalendarz juliański, kalendarz gregoriański;
- **Z uwzględnieniem treści regionalnych: Jak reformacja wpłynęła na życie naszej wsi? Motywy maryjne w naszym kościełku.**

Uczeń klasy V ze SPE:

- umiejscawia w czasie i przestrzeni narodziny chrześcijaństwa;
- zna pojęcia: Mesjasz, apostołowie, Ewangelia, Biblia – Stary i Nowy Testament, biskup Rzymu – papież.

Uczeń klasy VI ze SPE:

- opowiada o działalności Marcina Lutra;
- opowiada o reformacji;
- zna terminy: reformacja, kalendarz juliański, kalendarz gregoriański.

Metody/techniki/formy pracy

praca z tekstem, praca w grupach, projekt, pogadanka nauczyciela.

Środki dydaktyczne

tekst pisany (podręcznik lub inne źródło).

Opis przebiegu zajęć/lekcji

1. Uczniowie klasy V mieli za zadanie znaleźć informacje o patronach jednej z kapliczek we wsi (św. Konstantyna i Heleny), a klasa VI – o jednym z protestanckich właścicieli wsi oraz malowidłach w zabytkowym kościele (nagromadzenie scen maryjnych).
2. Obie klasy równocześnie definiują monoteizm i politeizm, po czym nauczyciel wyjaśnia, że ostatecznie w Europie zapanowała religia chrześcijańska, która miała swój początek w starożytności, a rozłam i zmiany w odrodzeniu. Odwołując się do religijnej wiedzy uczniów, metodą „burzy mózgów” zapisuje na tablicy skojarzenia z hasłem „chrześcijaństwo”. Uczniowie zapisują notatkę w zeszytach.
3. Uczniowie kl. VI zostają podzieleni na grupy. Każda z nich na podstawie materiału z podręcznika ustala przyczyny, przebieg i skutki reformacji.
4. Nauczyciel w klasie V opowiada o wkroczeniu chrześcijaństwa metodą budowania historii zaczynając od słów: „W V wieku naszej ery...” (ustala z uczniami miejsce i czas oraz zastane okoliczności historyczne), poprzez słowa: „ale pewnego razu...”, „z tego powodu...”, „wtedy...”, „dlatego...” (przyczyny-przebieg-skutki), kończąc na „aż w końcu...” i „od tego czasu...” (zakończenie). Opowiadanie nauczyciel ilustruje na tablicy notatką graficzną, którą uczniowie przepisują, ilustrując ją własnymi rysunkami i pomysłami (wykorzystując przy tym materiały papiernicze). W razie potrzeby korzystają z podręcznika. **Nauczyciel pyta i wyjaśnia związki kapliczki z omawianym zagadnieniem.**
5. W tym czasie uczniowie klasy VI prezentują zgromadzone informacje. Poszczególne grupy oceniają nawzajem pracę kolegów. Nauczyciel pyta o malowidła maryjne w kościele i wyjaśnia ich znaczenie.
6. Na koniec obie klasy w parach sprawdzają znajomość zagadnień z lekcji metodą pytań i odpowiedzi.

Komentarz metodyczny

1. Nauczyciel nie musi stosować podręcznika. Zamiast niego może przygotować materiał w postaci źródła historycznego. Notatkę, którą rysuje na tablicy, może także wcześniej przygotować i wyświetlić za pomocą rzutnika.
2. Dla **uczniów ze SPE** nauczyciel przygotowuje notatkę częściowo uzupełnioną. W związku z dużym problemem w selekcji i wyborze najważniejszych informacji z danego tematu, nauczyciel może wypisać kilka podstawowych pytań, na które uczeń ze SPE powinien znaleźć odpowiedź, czytając dany materiał, co pozostawia większą ilość czasu na przygotowanie się. Nauczyciel stosuje techniki skojarzeniowe ułatwiające zapamiętywanie, wprowadza dodatkowe środki dydaktyczne, np. ilustracje, plansze, uproszczone mapki, schematy, naturalne eksponaty, zakładki, zakreślacze,

teksty z powiększoną i pogrubioną czcionką itp. Często podchodzi do ucznia w trakcie samodzielnej pracy w celu udzielania dodatkowej pomocy lub wyjaśnień. Nauczyciel premiuje samodzielność wykonania pracy. Stosuje inną formę oceny – np. pochwałę, naklejkę, ułatwienie zdobycia sprawności (opis w programie).

3. Kształcone kompetencje:

- **w zakresie rozumienia i tworzenia informacji** – poprawność wypowiedzi, czytanie i słuchanie ze zrozumieniem, wyrażanie się w sposób precyzyjny i zwięzły;
- **w zakresie umiejętności uczenia się** – zarządzanie własnym czasem, rozwiązywanie problemów, zdobywanie, przetwarzanie, ocenianie i przyswajanie nowych informacji;
- **w zakresie przedsiębiorczości** – kreatywność, zarządzanie i wdrażanie projektu oraz umiejętność współpracy w zespole;
- **w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej** – świadomość dziedzictwa kulturowego własnego kraju i Europy oraz ich miejsca w świecie, szacunek dla odmiennych kultur.

4. **Treści interdyscyplinarne:** edukacja regionalna (historia wsi), język polski (opowiadanie wzorowane na opowiadaniu odtwórczym), religia (chrześcijaństwo).